

Raadsvoorstel gemeente Ooststellingwerf

Commissievergadering

Onderwerp	:	Evaluatie Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Esther Verhagen
Zaaknummer	:	

Voorstel

1. Met instemming kennis te nemen van de eindrapportage van Rijnconsult
2. In te stemmen met het komen tot een vernieuwde centrumregeling als basis voor de samenwerking tussen Friese gemeenten in het sociaal domein met inbegrip van de adviezen zoals weergegeven in de eindrapportage van Rijnconsult
3. In te stemmen met de zienswijze zoals geformuleerd in dit raadsvoorstel

Inleiding

In november 2019 is gestart met het evaluatietraject van de centrumregeling SDF. Het gemeentesecretarissenoverleg SDF heeft hiervoor als stuurgroep een begeleidingsgroep geformeerd. De begeleidingsgroep is sinds februari 2020 ingesteld voor het realiseren van een goede ordentelijke evaluatie die antwoord geeft op de vraag hoe we de onderlinge samenwerking kunnen verstevigen. In het algemeen is de volgende centrale vraag als leidraad gehouden voor de evaluatie:

1. *Heeft de samenwerking sinds de herziening bereikt wat de Friese gemeenten vooraf met deze samenwerkingsvorm hebben beoogd?*
 - a. *Welke successen hebben we met elkaar mogen delen?*
 - b. *Welke knelpunten ervaren we?*
2. *Welke opvattingen bestaan er bij de Friese gemeenten over omvang, de inhoud en de doelstellingen van de toekomstige samenwerking in het sociaal domein? Welke borging past hierbij en in welke uitvoeringsstructuur?*

Marcella Rijkschroeff en Dio Simmelink (Rijnconsult) zijn als extern procesbegeleiders aangewezen. Zij hebben na de eerste fase (de verkenningsfase) de centrale vraagstelling aangescherpt. De vraagstelling luidde daarna als volgt: *'In hoeverre voldoet de huidige centrumregeling aan wat er met de samenwerking beoogd wordt?'* Een doorvertaling naar deelvragen leverde de volgende vraagstellingen op:

1. *Wat is het overkoepelende doel van SDF en welke activiteiten horen daar wel bij en welke horen daar niet bij?*
2. *In welke mate zien de ketenpartners de huidige vorm van de governance als passend?*
3. *Hoe beïnvloedt de communicatie het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap?*
4. *Welke onderwerpen zijn van belang voor een stabiele samenwerking in SDF verband?*

Deze aanscherping is gecommuniceerd met de portefeuillehouders en uiteindelijk ook informierend naar de gemeenteraad gestuurd. Ook is een tweede nieuwsbrief uitgebracht waarin het college de raad informeerde over de stand van zaken. Besloten is dat in de tweede fase van het onderzoek ook de raden hun input konden leveren. Elf raden hebben daar gebruik van gemaakt via de Raadstour. In de bijgevoegde rapportage treft u het antwoord op de aangescherpte vraagstellingen aan.

Het college constateert dat de beantwoording in de rapportage voldoet aan de vraagstelling zoals deze door het secretarissenoverleg is vastgesteld. Daarmee is het rapport beslisrijp op door te geleiden voor het vervolg. Met dit voorstel biedt het college dan ook de eindrapportage van de extern procesbegeleider RijnConsult ter verdere bespreking in de gemeenteraad aan. In dit voorstel doen we ook uit de doeken hoe we in Fries verband verder vervolg geven aan het rapport. Belangrijkste onderdeel van dit voorstel is de vraag die we u stellen om de conclusies en aanbevelingen te vertalen naar richtinggevende uitspraken voor verwerking naar hernieuwde afspraken over de samenwerking.

Beoogd effect

De gemeenteraad informeren over en betrekken bij het evaluatietraject Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân 2018

Argumenten

Uit de geformuleerde analyse blijkt dat de governance structuur, de reikwijdte van de samenwerking en scope van de hulp en ondersteuning op centraal niveau belangrijke thema's zijn. RijnConsult komt, gezien de opbrengsten uit de analyse en de beantwoording van de onderzoeksvragen, tot de volgende adviezen met betrekking tot de werking van de centrumregeling Sociaal Domein in Friesland:

- Behoud van het centrumgemeentemodel in de huidige vorm, waarbij enkele aanpassingen in de afspraken worden gedaan, zoals hieronder beschreven. In de analyse door Rijnconsult is gekeken naar verschillende denkrichtingen als het gaat om de wijze waarop samenwerking mogelijk is. Daarbij zijn de voor- en nadelen van die verschillende denkrichtingen en varianten van centrumregelingen op een rijtje gezet (te vinden op pag. 14-15 van het onderzoeksrapport). Op basis hiervan is de keuze voor het behoud van de huidige centrumregeling onderbouwd.
- Herijking van de scope van de centrumgemeenteregeling, waarbij de domeinen waarop wordt samengewerkt worden heroverwogen, de gezamenlijke doelstelling nader wordt bepaald, wordt beschreven welke type organisatie SDF dient te zijn, een nadere invulling van de taak "beleidsvoorbereiding" wordt gegeven en een scherpe opdracht aan SDF wordt geformuleerd en gemonitord in het gemeentesecretarissenoverleg.
- Duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden van de verschillende gremia in het samenwerkingsverband, waarbij met name aandacht is voor het college van B&W van de centrumgemeente Leeuwarden, het portefeuillehoudersoverleg, de agendacommissie, het secretarissenoverleg en een nieuw overleg van afdelingshoofden Sociaal Domein.
- Een zodanige inrichting van de overlegstructuren en informatiestromen dat een rolvaste invulling daarvan en duurzame relaties binnen de samenwerking worden ondersteund.
- Versterking van het collectief geheugen over het samenwerkingsverband SDF.

Kanttekeningen / alternatieven

Deadline evaluatie van de huidige centrumgemeenteregeling

In de centrumregeling staat dat besluitvorming moet plaatsvinden voor 31 december 2020 (en niet pas in 2021) wanneer naar aanleiding van de evaluatie in 2020 wezenlijke wijzigingen worden voorgesteld in het takenpakket van SDF, wat betreft het vrijwillige deel van de Friese samenwerking (bv. inkoop Jeugd, contractmanagement Jeugd). Deze datum vindt zijn oorsprong in de redelijke termijn die alle deelnemers (gemeenten en centrumgemeente) moeten hebben om eventuele wijzigingen in de afspraken te kunnen implementeren. Datgene wat redelijk is, wordt gezamenlijk bepaald door alle deelnemers. De datum in deze regeling kent vooral een zelfbindend karakter en heeft geen derden-werking buiten de gemeenten. Deze datum heeft geen impact naar zorgaanbieders en inwoners.

Gezien de zorgvuldigheid waarmee gemeenten dit traject in willen gaan en het verloop van deze evaluatie, is het onmogelijk dat op 1 januari 2021 onomstotelijk duidelijk is hoe de regeling zal moeten worden aangepast en daarover formele besluitvorming kan plaatsvinden. De Friese gemeenten hebben aangegeven dat deze deadline nu niet als zeer hard moet worden beschouwd. We hebben liever een deugdelijk zorgvuldig evaluatieproces, dan een snelle evaluatie die tot (meer) onvrede kan leiden. Met dat als uitgangspunt, komen we tot de conclusie dat deze datum niet behaald zal worden en dat hier verder ook geen consequenties aan worden verbonden.

Financiële toelichting

Juridische toelichting

Publicatie

Uitvoering

Vervolgtraject

Om de richtinggevende uitspraken uit het evaluatierapport verder te concretiseren naar werkbare afspraken en processen is het nodig dat alle gemeenten de richtinggevende uitspraken omarmen en als stip op de horizon beschouwen. De inrichting van het vervolgproces is er daarom op gericht om alle deelnemende gemeenten in de eerste plaats voor 1 maart 2021 een aantal richtinggevende uitspraken te laten doen, waarmee in het eerste half jaar van 2021 enkele concrete stappen kunnen worden gezet naar verdere vervolmaking en uitwerking van de samenwerking.

Nadat alle Friese gemeenten, inclusief colleges en raden, de richtinggevende uitspraken met elkaar hebben geformuleerd, start een nieuwe fase. In het eerste half jaar van 2021 worden de richtinggevende kaders uitgewerkt naar aanpassingen in de afspraken en werkwijzen per 2022. We verwachten u – net als alle deelnemende gemeenten, colleges en raden – definitieve voorstellen te kunnen aanbieden om de centrumgemeenteregeling aan te passen en uitwerking van de aanvullende documenten die de samenwerking verder moeten versterken. De opdracht om hiertoe te komen is bij het gemeentesecretarissenoverleg SDF neergelegd die daarvoor een werkgroep hebben ingericht. Zij zullen met alle betrokkenen uit de diverse lagen van de samenwerking (gastgemeenten, centrumgemeente en SDF) komen tot een voorstel.

Voor de zomer van 2021 verwachten we u dus een concreet voorstel voor een hernieuwde regeling aan te kunnen bieden waarvoor u ons toestemming kunt verlenen tot het treffen van deze hernieuwde regeling (vgl. artikel 1 Wet Gemeenschappelijke Regelingen).

Zienswijze

Met dit voorstel willen we u nadrukkelijk betrekken bij het proces om tot richtinggevende uitspraken te komen. U kunt ons voor dit vervolgproces enkele aandachtspunten of uitgangspunten meegeven voor de verdere uitwerking naar concrete aanpassingen in de huidige regeling en aanvullende afspraken die daaruit voortvloeien.

Op dit moment lijkt het van belang om in ieder geval op te halen dat:

- De centrumregeling wordt behouden als basis voor de samenwerking tussen Friese gemeenten in het sociaal domein.
- De scope en doelstelling van de centrumgemeenteregeling en het mandaat van SDF daarbinnen worden herijkt en opnieuw worden beschreven, waarbij eveneens aandacht is door iedere deelnemende gemeente voor draagvlak bij de gemeenteraad;
- Een goede rolbeschrijving van alle actoren in het samenwerkingsverband (het college van B&W van de centrumgemeente Leeuwarden, het portefeuillehoudersoverleg, het secretarissenoverleg, de ambtelijke overleggen etc.) opgesteld wordt en wordt verankerd in een Huishoudelijk Reglement SDF.

Het college legt dan ook de volgende zienswijze aan u voor: 'Op basis van de evaluatie nemen wij als raad het advies over om het centrumgemeentemodel te continueren. Wij ondersteunen tevens de lijn om de regeling te verbeteren op basis van doorontwikkeling van de governance en een herijking van de scope van de centrumregeling. Bij de governance denken wij aan een goede rolbeschrijving van alle actoren in het samenwerkingsverband. Het gaat hier niet alleen om de rollen van alle actoren, maar ook over hun taken en verantwoordelijkheden en hoe die zich tot elkaar verhouden en de wijze waarop besluiten worden genomen. Bij de scope wordt gedacht aan de reikwijdte van het mandaat dat aan SDF wordt gegeven. Dit moet zich kunnen verhouden tot de reikwijdte van het mandaat dat bij de gemeenten zelf ligt. Een voorbeeld hiervan is de taak 'beleidsvoorbereiding' van SDF. Het moet duidelijk worden wat er onder deze taak wordt verstaan en hoe deze zich verhoudt tot de beleidsvoorbereidende taak van individuele gemeenten'.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris

, burgemeester.

A. Ter inzage liggende stukken

- a. Evaluatierapport centrumregeling SDF
- b. Visual Managementsamenvatting

B. Vertrouwelijke stukken

- a.